د چک ولسوالی نه (۹) برجه کلا

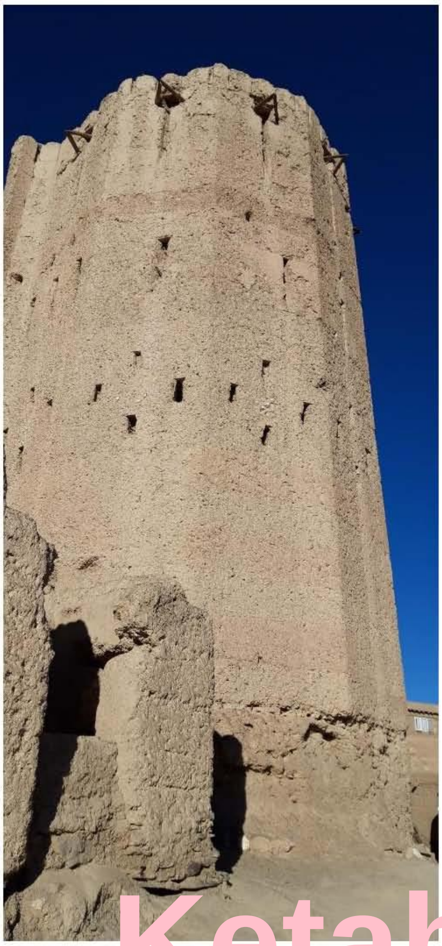

ليکوال: داکټر معمار حشمت الله اثمر
يتخليک: ټله / کال ۱۴۰۷ ليږدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکي پوهه:

سرلیک: د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

لیکوال: داکټر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
ایډېټور:
د پښتو ډیزان: داکټر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
خپرندوی:
چاپشمېر: ۳۰
چاپ نېټه: تله / کال ۱۴۰۷
واټس اپ: ۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸+
برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ ښوونې ترې د ګټې اخیستنې اجازه نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک **چوپړی**

پخښتې... ۱
بسم الله الرحمن الرحیم ۲
لیکي پوهه:.. ۳
لړلیک ٤
تراڼ (پیل، شروع، برید)....................................... ٦
د یادښتونو له پاره:.. ۸
د میدان وردک ولسوالۍ نخشه (نقشه): ۹
چک ولسوالۍ: ۱۰
نه برجه کلا:.. ۱۹
د کلا لنډه تاریخچه:... ۱۹
د کلا اړخ برجونه:... ۲۰
د کلا منځ کې بله کلا او بل برج (نهم برج):................ ۳٤
لویه کلا: ۳۹
تاخچې (طاقچې)... ۵۰
د کلا لویه دروازه:.. ٦٦
حمامونه: ۸۲
کلا دېوالونو لاندنۍ برخه:..................................... ۱۰۵
د کلا نه باندې ودانۍ: ۱۰٦
د چاپ شویو کتابونو لیست..................................... ۱۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کار لاندې کتابونو لیست ۱۱۷
د وخت او امکان په صورت کې... ۱۱۸
د پخښتۍ ځت ۱۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

تراڼ (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعاً لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍوَآلِه .

بې پایه ستاینه او بې حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چې د وجود مانۍ او کاینات یې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقیقت له پېژندلو پرته جوړ کړل.
هغه د ذات پو هه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پیداینت یوه حتمي لامل دی.
عظمت، د تولې نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسیدو جوهر په یوه والي کې د اعتراف، تباهۍ او بې وسۍ یوه له لوړو وسیلو څخه دی.

ګرانو لوستونکو!

دا ځل مې و غوښتل یو بل کتاب د چک ولسوالۍ نه (۹) برجي کلا په هکله ولیکم، د خپلو کتابونو مینوالو او لوستونکو سره یې ګډ (شریکه) کړم.
زما د کتابونو مېنه وال یوازې معماران او انجینران نه دي، او نه باید اوسي، نوځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو لیکونو کې توپیر راوړم چې د هرې ځانګې مینه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چې لیکنې مې توپیر و لري او هم به مې مینه وال ډېر شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پېژنو.

زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخښنه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپېڅلو بنده ګانو څخه مو و بولې.

- د هغو دوستانو او انجینرانو نه مننه کوم، کوم چې د دې کتاب له پاره په انځور اخیستنې کې یې زما سره مرسته کړې ده او د لوی څښتن نه هغوی ته اوږد عمر او روغتیا هیله کوم.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هیله کیږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره ګډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷٦۹۹۸

په درنښت

ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د یادښتونو له پاره:

۱- ....

۲- ....

۳- ....

۴- ....

۵- ....

۶- ....

۷- ....

۸- ....

۹- ....

۱۰- ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د میدان وردک ولسوالۍ نخشه (نقشه):

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

چک ولسوالۍ:

« چک دریمه درجه ولسوالي ده (۱۱۹۲) کیلو متره مربع مساحت لري، د بحر له سطحې څخه (۲۲۰۰) متره لوړوالی لري، د (۳۵-۶۸) درجو طول البلد او (۳۴-۰۶) درجو عرض البلد تر منځ شتون (موقعیت) لري.

د چک بریښنا فابریکه او بند هم په همدې ولسوالۍ کې شتون (موقعیت) لري، دا فابریکه د (۱۹۳۶-۱۹۴۱) میلادي کلونو تر منځ د آلمان (جرمني) هېواد په تخنیکي مرسته جوړه، او د دریوو توربینونو په لرلو یې د (۳۳۰۰) کیلو واټه بریښنا د تولید ظرفیت درلود، خو د جګړو او د دولت د نه پاملرنې له امله اوس د فابریکې حالت د اندیښنې وړ او ډېر لږ (کم) تولید لري چې فابریکې ته څیرمه کلي ترې ګټه پورته کوي.

د چک ولسوالی بریښنا بند انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د چک ولسوالۍ برېښنا بند انځور

د چک ولسوالۍ برېښنا بند انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

څلور خواوې او مهمې حوزې:

د دې ولسوالۍ شمال لور ته د نرخ ولسوالي، ختيځ ته يې د سيد آباد ولسوالي، لويديځ ته يې د جلګې او دايميرداد ولسوالي، او جنوب ته يې د جغتو ولسوالۍ پرتې دي.

د چک ولسوالۍ په لاندې څو درو او حوزو ويشل شوې ده:

۱- آمبو خاک

۲- بيک سمند

۳- عليشه

۴- کوز خوات

۵- منځنی خوات

۶- بر خوات

۷- سيوکه (سيبکه)

۸- ګردن مسجد

۱۰- سياب

۱۱- عربان

۱۲- نيک پايقو ل

۱۳- ګوډه

په دې درېوو حوزو کې، لاندې مهم کلي پراته دي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

۱ ـ د آمبو خاک سیمه:

په دې سیمې کې د اله سنګ، صالح خیل، خړیان، آمبوخاک، ګلدان، شاه قلندر او ګرداب کلي پراته دي.

د دې درې سیمه د خړیانو او اله سنګ له کلیو د سید آباد او نرخ له ولسوالیو جلا کېږي او د لوېدیځ (قبلې) په لورې پرمخ ځې.

دا سیمه هم له اله سنګ پرته د چک له سیند څخه اوبه اخلي، او کلي یې د چک د سیند په دواړو غاړو پراته دي، خو دا سیمه د یوې تنګې درې په بڼه پرته ده.

۲ ـ د علیشې دره:

په دې درې کې لاندې مهم کلي پراته دي:

علیشه، لنګر، کولک، شیخ یاسین... دا دره د علیشې د غرونو په لمنو کې او د چک د سیند په غاړه پرته ده، د انګریزانو په خلاف د مجاهدینو قوماندان د غازی محمد جان خان د دې سیمې اوسېدونکی وو.

۳ـ بیک سمند:

دا دره د کوز خوات د شمال لور ته د علیشې د غرونو په لوېدیځه لمن کې پرته ده، دا دره د چک د سیند څخه ګټه نشي تر لاسه کولای، د کرنې ټولې ځمکې یې د چینو او کاریزونو په اوبو خړوبېږي، همدا شان په دې دره کې د وردګو د قوم تر څنګ زیاتره مسید، شیراني، هیریپال، مروت، منګل او نور قومونه هم اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وردگ: د نعمت الله رشیدي لیکنه) د دې سیمې مهم کلي:

جوز، جلیل، حسین کلا، پالیزک، څخه عبارت دي.

۴- کوز خوات:

دا سیمه د چک د سیند دواړو خواوو ته پرته ده، ښکلې، شنه او آباده سیمه ده.

ښې د کرنې ځمکې، ښکلي باغونه او راز، راز میوې لري.

د نورو غلو تر څنګ د پنډو، وریجو شولې هم په کې کرل کېږي.

د دې سیمې مهم کلي د زمان خیل، خلیلي، لوړ، مداد، ګلي، لاله خیل، نوره خیل او هزار باغ، څخه عبارت دي.

۵ ـ منځنی خوات:

دا سیمه هم د کوز خوات په شان د چک د سیند پر دواړو غاړو پرته، ښکلې شنه او آباده سیمه ده ښې غلې، دانې او ډول، ډول (رنګا رنګ) میوې لري، د چک د برېښنا فابریکه هم په همدې ځای کې شتون (موقیعت) لري، د پنه په سیمه کې دهغو شهید انو یاد ګاري ځلی هم شته چې د ۱۳۵۹ کال د روژې په قوه کې د شهید انو لست پرې لیکل شوی دی.

د چک ولسوالۍ مرکز او د چک د ولسوالۍ بازار هم په همدې سیمې کې شتون (موقعیت) لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې سيمې ځينې مهم کلي د بمبايې، علی همت، مدو، پنه، بابا کلا، چک، زرباغ....... څخه عبارت دي او جهادي شخصيت او نوميالی عالم استاد محمد ياسر د دې سيمې اوسېدونکي وو.

۶- بر خوات:

په دې سيمې کې مهم کلي د نوره خيل، کولک، قرباني، سپين ښور، عليشنگ... څخه عبارت دي.

شهيد مامور عبدالباري فدايې شهادت: (۱۳۶۹ /۲/۹).

شهيد جگړن عبدالحق، شهيد جنرال عبدالعلي خان وردگ چې د کمونستانو په کودتاه کې د داؤد خان په طرفداری يوازينی جنرال ؤ چې تر شهادت پورې وجنگېد او په (۱۳۵۷/۲/ ۷) کې په شهادت ورسېد، جنرال عبدالرحيم وردگ د پخواني حکومت (جمهوريت) د دفاع وزير، د دې سيمې له اوسيدونکو څخه دي.

۷- سيوکه:

دا سيمه د چک او خوات له سيمې لوړه ده، په چپ لاس او د مسجد په خوله کې پرته ده، شکم پاره، دربند، کوتره، ابراهيم خيل د دې سيمې مشهور کلي دي.

۸ - گردن مسجد:

دا سيمه د درې په بڼه د خوات څخه د جنوب غرب په لور پرته ده، د دې سيمې ځمکې د کاريزونو او چينو په اوبو، اوبه کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې سیمې د چک له ولسوالۍ د جغتو ولسوالۍ ته سړک اوښتی، همدا شان د سید آباد ولسوالۍ ته د غاښو له لارې پلې لارې اوښتې دي.

د دې درې مشهور کلي د مومد، قادر خیل، کچغو، څلګرې، علیا تکه، برغسون، ملکیار خیل څخه، عبارت دي.

۹- آبګزار

دره مشک، میرکه، چینه، تر ممد، پای کوتل او سره کلا.

۱۰ - د سیاب یا سه آب دره:

(مفتومه، حکیم خیل، خوجګین، تپور، قاضیان).

دا چې دا دره ولې په سه آب مشهوره ده لامل یې دا دی چې د کوډه، نیم پایقول، او د بغلان د درو اوبه دغه ځای ته راوتي (راوتلې) دي.

۱۱ - د عربانو دره:

ګنیګر، بلاق، چارشونه، خواجه انګور، کنجغتو، ظریف خیل، خواجه احمد، نشکک، بغلان

۱۲- نیم پایکول (نیک پایقول) دره:

(چونې، فتح خیل، سرپوښ، شونیه، ګلسینکه، او داسې نور...)

دا دره د عربانو په ښي اړخ کې پرته ده، د سیاب او ګوډه د سرک څخه لار ورته ورګرځیدلې ده، دا دره د لوېدیځ په لورې پرته ده، د دې درې څخه یوه لاره دلخشک د غاښي څخه د جلګې ولسوالۍ د نازک خیلو سیمې ته اوښتې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې سيمې ځينې مشهور اشخاص: ابن امين، مستو خان.

۱۳ـ د ګوډه دره:

دغه دره د چک ولسوالۍ وروستۍ دره ده چې د چک د سيند په دواړو غاړو پراته کلي د همدې درې پورې اړه لري (مربوط دي)، دا دره د سياب څخه تر تنګي سيدان پورې غزېدلې ده، د چک د سيند له برکته ښې زراعتي ځمکې او ښکلي با غونه لري، د جلګې ولسوالۍ ته غزېدلې سړک په همدې درې کې تېرېږي.

عمر زي، آزاد خيل، ګوډه، کلالان، **نوبرجه (۹ برجه)**، برګه کلا، ابراهيم خيل د دې درې مشهور کلي دي، په دې درې کې د وردګو ترڅنګ نور پښتانه قومونه هم د ورور ګلوی په فضا کې ژوند کوي لکه اندړ، عمرزي، اورياخيل، دوراني (دراني)، هوتک، ابراهيم خيل، تره کي ...

سپورټ:

په دغې ولسوالۍ کې خوسې، غېږ نيونه، تيږه اچونه، ژمی پر واوره يخمالک خوړل، چندرۍ، ګام اچول او منډه وهل يې دوديزې لوبې دي، چې له ډېر پخوا راهيسې دود دي؛ واليبال، فوټبال، کرکټ، تکواندو، جيډو، وزن پورته کول، د بدن ښکلا او ځينې نورې لوبې په رسمي بڼه په دغې ولسوالۍ کې مينه وال لري، خو په دې وروستيو کې کرکټ، فوټبال او واليبال لوبو ډېره وده کړې او مينه وال يې ډېر شوي دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د دغو لوبو د ودې له پاره د شخصي کلبونو(کلپونو) تر څنګ، د دغه ولایت په مرکز کې د ترکیې ولایتي بیارغونې ډلې شاوخوا پنځه کاله مخکې یو پراخ لوبغالی جوړ کړ، چې هر وخت پکې لوبغاړي لوبې تر سره کوي.» (۱)

د چک ولسوالی نه (۹) برجه کلا اوایی انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

نه برجه کلا:

نه برجه کلا کلا په **ګوډه درې** کې شتون لری چې په پلان کې منظمه اته اړخیزه (اته ضلعي) ده او په هر اړخ (ضلعه) کې یې یو، یو اوچت برجونه لري.

یوه برج یې د کلا په منځ او د ننوتو دروازې ته مخامخ شتون لري.

دا فارم یا شکل د انجینرۍ لحاظه ډېر ښتلی او قوی فارم دی چې د زلزلې په مقابل کې خورا مقاومت لري.

د کلا لنډه تاریخچه:

دا کلا په ۱۲۳۰ هجري قمري کال کې پیل شوې او په ۱۲۳۴ هجري قمري کال یاني د څلورو کالونو په موده کې بشپړه شوې ده او د ښاغلي حاجي عبدالوهاب چې د کلی یو تن اوسېدونکي او مشرانو له جملې څخه دی، په وینا کېدای شي دا کلا د امیر دوست محمد خان یا د امیر شېرعلی خان په وختونو کې جوړه شوې وي او د کلا ټول مصرف یې د هغه وخت په ۱۷۰۰۰ (اوولس زرو) روپیو باندې جوړه شوې یا پرې لګېدلي (مصرف) شوي دي.

په دې کلا کې ۵۰ کورونه شتون درلود چې د دېوالو سره جوښت او شاو خوا جوړ شوې وو، په منځ کې یې بله (جلا) کلا او یو برج شتون درلود چې تر اوسه هم تر سترګو کېږي، خو د وخت په تېرېدو او د روسانو پر یرغل وخت کې دا کلا ۷ ځله بمباران شوې او خلک یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجبوره شوي د کلا نه د باندې کورنه جوړ او یا هم ګاونډ هېوادو ته هجرت وکړي.

د کلا اړخ برجونه:
د کلا اړخ برجونه ټول په پلان کې اته اړخه (اته ضلعي) دي او د پخسې څخه جوړ شوې دي.

دا برجونه په لید کې درې پوړیزه ښکاري چې د هر پوړ په سر کې تیرکشونه ښکاري او د جګړو په وخت کې ترې کار اخیستل شوی یا هم د کار اخیستنې یا دفاع له پاره په پام کې نیول شوي دي، دا تیر کشونه د لمړي پوړ په هر اړخ کې یوه او د دېوال په منځ کې شتون لري.

د یادو برجونو یوه برخه یې د کلا د ننه خوا او ډېره برخه یې د کلا نه د باندې په هر کنج کې، پام کې نیول شوې او شتون لري چې په لاندې انځورونو (تصویرونو) کې یې په ښې توګې لیدلی شوو.

د دې برجونو زینې څو مارشونه لري، چې په لمړی مارش کې ۶ پتې زینې او د زینې لوړوالي (خیز) یې ۵۵ سانتی متره، په دوېیم مارش او دوېیم پوړ (منزل) کې ۶ پتې زینې چې د هرې پتې لوړوالی یې ۵۰ سانتي متره دي.

همدا راز د درېیم مارش او یا درېیم پوړ هم ۶ پتې زینې لرې چې د هر پتې لوړوالی یې ۵۰ سانتي متره دي.

دا زینه د دوو پخسو په منځ کې په دوراني (حلقوي) توګې جوړه شوې او تر اوسه هم شتون لري چې سور(سیور یا بر) یوه متر ته، رسیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د هر برج داخلی قطر په لمړي پوړ (منزل) کې ۱۰،۵ متره او په پورته کېده سره دا قطر لږ کېږي.

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

برجونه ټول د ننه خواوو نه لارې لري کوم چې لاره یې تر دوو مترو پورې لوړوالی لري، د دې لارو سور یا بر یې د یوه متره لوی دي.
د ننوتو ځایونو د پاسه غټو لرګیو سر تاقونه (سرطاقونه) لري کوم چې په یوه سر تیر ایښودل شوي او ۲۰ (شل) سانتي نور یې د برجونو دېوالونو ته ننوتي دي.

دا سر تیرونه پر درېوو ستنو او یا پایو باندې داسې کلک شوي چې یوه ستنه یې په یوه سر، بله یې په بل سر او یوه یې د دواړو ستنو تر منځ شتون لري.

دا یادی ستني پر لاندې دوو تیرانو باندې داسې کلکې شوي چې د لاندنی دواړو تیرانو په منځ کې شتون لري کوم چې په بر ایښودل شوي او دېوال کې د کندې په شان کلکې شوې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا لرګي یا لرګي کندي کېدای شي د هرې ستنې یا تیر لاندې هم شتون ولري.

د ننوتو لارې په پیل کې ډېره ساده دروازه تر سترګو کېږي، چې کېدای شي دا دروازه وروسته د برج ختو او د ماشومانو لوبډو مخنوي له پاره په پام کې نیول شوي وي، کومو ته چې د پخوانیو غوړیو ټیمانو برخي ټکوهل شوې یا کلکې شوې دي.

د برج ختو دروازې ننوتو برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د برج ختو دروازې پورتنۍ برخې انځور

د یادې دروازې یوه خوا یې زلفي او ځنځیر او بله خوا یې ولاړ لرګی چې لاندنۍ اوپاسنۍ برخه یې په لرګیو کندو کې ننوتي او د چېراست کار ورکوي، تر سترګو کېږي.

د یادو ننوتو ځایونو لاندنۍ او پاسنۍ برخو کې درزونه لیدل کېږي کوم چې وروسته د نه پاملرنې له عمله مینځ ته راغلي وي.

د ننوتو په منځنۍ او د پاسه یې یوه تیرکش هم لیدل کېږي، مګر په لاندنۍ برخې کې یې کومه زینه نه ښکاري او کېداشی د اړتیا په وخت کې، لرګي زینو نه کار اخیستل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د داخلي برج ننوتو دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج ته د ننوتو انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج د لاندې نه پاس (بر) د زینو انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج د پاس (بر) نه د زینو انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج د پاس (بر) نه د زینو انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د برجونو د پخسي سور(سيور يا بر) په لمړي پوړ (منزل) کې ۳ متره ، په دوهیم پوړ کې ۲ متره، دربیم پوړ کې ۱،۳ متره او په پای کې ۰،۶۵ مترو (۶۵سانتیو) ته رسيږي.

د پخسي لمړی کتار لوړوړالی ۷۰ سانتی متره بیا نور کتارونه یې د پخسې اصولو سره سم جوړه شوې او تر اوسه هم شتون لری.

د پخسي خاوره یې خړه او د باندې خواوو نه د پاسه یې کوم اخیر نښې نښانې نه په سترګو کیږي.

د دې برج په دوهیم پوړ کې د کړکیو ځایونه په سترګو کیږي کومې چې په پخوا پیر کې شتون درلود او د وخت په تېرېدو او په سیمې کې د جګړو له امله (عمله) ورانې یا تالا شوې دي.

دا کړکۍ د یوه اړخ تر منځه ښکاري او داسې معلومیږي چې په یواځې د برج په څلورو اړخونو کې شتون لري.
دا کړکي د څلورو مقاصدو له پاره، په پام کې نیول شوې دي.

۱. د لمر د ننوتو په موخه
۲. د رڼا د ننوتو په موخه
۳. د اوا (هوا) تبادلي په موخه
۴. د باندې لید په هکله

په دربیم پوړ کې یواځې د بام دېوالونه ښکاري کوم کې چې ډېر تیرکشونه ښکاري، دا تیر کشونه په اړخونو کې توپیر(فرق) لري چې په ځینو اړخونو کې درې او په ځینو کې دوې تیرکشه په سترګو کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

...

دا برجونه ټول د ننه خواوو نه، لاره لري چي په پخوا پير کي يې لرګي دروازې درلودي خو اوس محال دروازې يې نه په سترګو کيږي يواځې سرتاکونه (سرطاقونه) او د اړخ دروازو کندې ځايونه تر سترګو کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

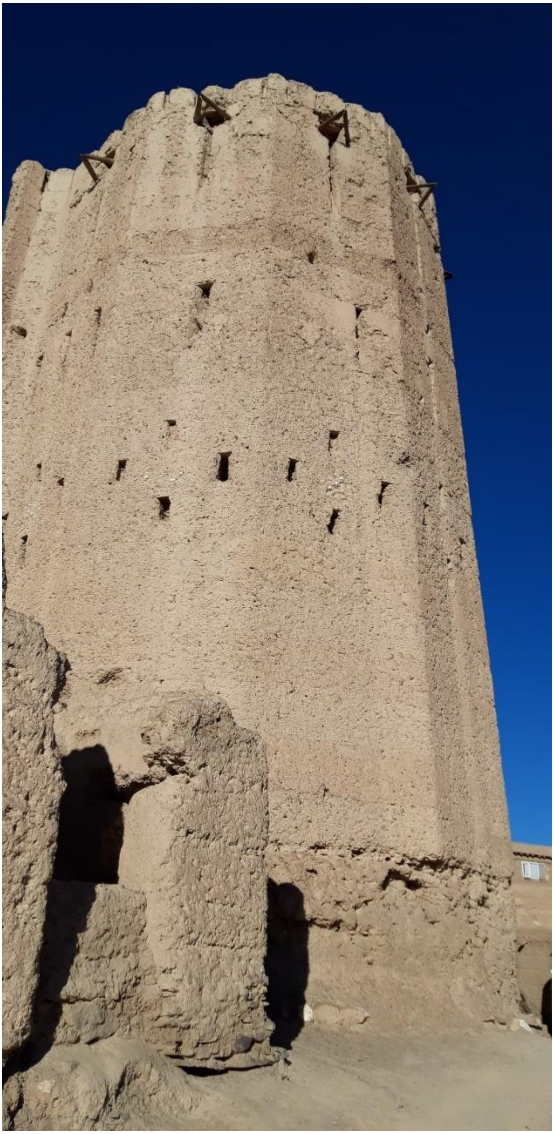

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه برکلا د یوه تیرکش انځور

د کلا منځ کې بله کلا او بل برج (نهم برج):

د منځ کلا، چې په حرم سرای یادیږي د لویې کلا په منځ کې شتون لري چې اوږوالی یې ۳۵ متره او سور(سیور یا بر) یې هم ۳۵ متره دی.

د دې کلا یا حرم سرای د دېوالو بر یې په لمړیو کتارونو کې ۰,۸ متره (۸۰ سانتۍ) او د هرې پخسې کتار لوړوالي یې ۰,۶ متره (۶۰ سانتۍ) دی.

د کلا په یوه اړخ کې یاني د ننوتو لویې دروازې ته مخامخ، لوی برج شتون لري، دا برج د کلا نورو برجونو سره ډېر توپیر لري، چې د باندی شکل یا فارم یې ۱۳ اړخه (دیارلس ضلعي) چې د دایرې شعاع یې ۶,۰۷۵ متره او د هر اړخ سور(سیور یا بر) یې ۳ متره دی، چې په مرکزی برج هم یادیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

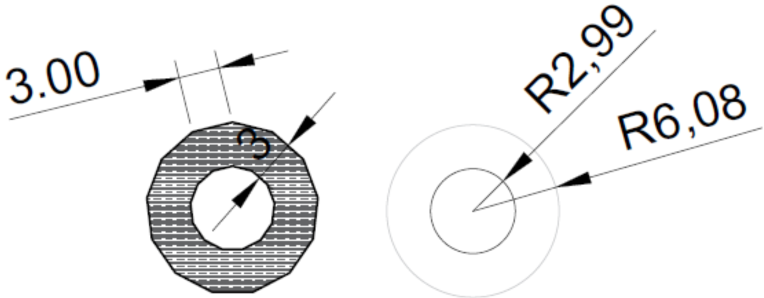

د برج شعاع او شکل د انجینرۍ په پروګرام کې

دا برج په ۶ مترو لوړوالي (ارتفاع) کې لمړی مرچل (مورچل) ، په ۹ مترو لوړالي کې دوهیم مرچل او په نور لوړو کې، نور مرچلونه هم لیدل کیږي.

دا برج په لمړي پوړ کې ۱۰ پته (خیزه) زینې، په دوهیم پوړ کې ۱۲ پته (خیزه)، په دریم پوړ کې ۸ پته (خیزه) او په څلورم پوړکې هم ۸ پته (خیزه) زینې لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننه برج يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننه د برج يوې برخې انځور

د کلا د ننه برج يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننه برج یوې برخې انځور

د کلا د ننه د برج یوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

لویه کلا:

که چېرې مونږ لویې کلا ته د ننه شو، د شړېدلو او پاتې شویودېوالونو نه داسې ښکاري چې د کلا د ننه شاوخوا کوشنۍ نورې حوېلۍ چې د کسب ګرو لکه:

ناحي (ناحيې، سلمان یا دلاک)، تټار(مسګر)، موسلي او کروند ګرو له پاره جوړې شوې وي.

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويي کلا د ننه یوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه یوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لویې کلا د ننه یوې برخې انځور

د لویې کلا د ننه یوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويي کلا د ننه يوې برخي انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

کيدای شي په کلا کې جنګياليو هم کورونه درلودل او د جګړې په وخت کې به يې کلا بندوه، په خپله به برجونو ته ختل او د هغه ځايه به يې پر دښمن غشي ويشتل.

خو د تيرکشو نه داسې ښکاري چې هغوی پخواني زاړه ټوپک هم درلودل او د هغه ځايونو نه به يې پر دشمن، ډزې کوې.

د کلا دېوالونو بر (سور، سيور) خورا ډېر او ۳ درې مترو ته رسېږي چې لوړوالی (جګوالی، اوچت والی) يې ۱۰ مترو ته رسيږي (اټکل کېدای شي).

د دېوالونو لاندنۍ برخه يې خورا برداره (سور داره) او پورتنۍ برخه يې د پخسې په تناسب يا فورمول سره کمېږي (لږېږي).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د دېوالونو او برجونو په تاداونو(تهدابونو،غرقې او کرسي) کې کلوله سیند ډبره کارول شوې چې د ځمکې نه د باندې اندازه یې تر۲۰ (شلو) او په ځینو ځایونو کې تر ۳۰ (دېرشو) سانتیو پورې په سترګو کېږي.

بیا د تهداب ډبرکاریو نه وروسته (پر سر)، پخسه پیل کېږي، کومه چې ډېره کلکه او پخه ښکاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د یوه برج څخه د کلا انځور

د پخسې په لېد کې درزونه (چاودونه) نه په سترګو کېږی او داسې ښکارې چې دا پخسه په ښې توګې پخه شوې او د ماهرو کاریګرو له خوا تر سره شوې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د برجونو لوړوالی ۱۵ متره ښکارې او کېدای شي پخوا تر دې هم لوړ وو، د وخت په تېرېدو سره ځيني لوړې برخې يې شړېدلي او لاندې غورزېدلې وي.

د برجونه په آخرو کتارونو کې وتي يا وتلي لرګي هم په سترګو کيږي کوم چې د کوشنيو کړکيو لاندې او کېدای شي د دغو لرګيو د پاسه د ټوپک ميل ايښودو له پاره، په پام کې نيول شوي وي.

دا ځکه د هغه وخت ټوپکو ميلونه خورا اوږده او کينې لاس کې نيونه يې هم، ستوزمنه وه.

په دېوالونو کې ځيني سوري ښکاري چې په يادو سوريو کې پخوا د لرګيو ناوو ځايونه وو (ول) او د وخت په تېرېدو، جګړو او د خلکو نه اوسېدو په وخت کې، لوټ شوي او يا هم له منځه تللی دي.

يادې ناوې ټولې د کلا نه د باندې په پام کې نيول شوي تر څو د بارانونو اوبه کلا نه د باندې تويې شي او د ننه غولو(انګړونو) کې ختې او ډنډونه را منځ ته، نه کړي.

په کلا کې داسې کوشني لښتي تر سترګو کيږي کوم چې د غولو (انګړونو) او کلا د ننه باران، لوښو مينځلو، کالي مينځلو اوبه په کې بهيږي او په يوه يا دووځايونو کې د چورن نه وروسته، کلا نه د باندې وځي او نورو کوشنيو او لويو بيالو سره يوه ځای کيږي.

تاخچې (طاقچې)

په کوټو کې د ننه دوې ډوله او دوې کتاره (قطاره) تاخچې په سترګو کيږی چې په څلورو خواوو شتون لرې، لمړی کتار د لوښوو ايښودلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د پاره په پام کې نیول شوي او دوېیم کتار سر بېره د بنکلا شیانو تر ځنګ کړکۍ د روښنایي او اوا(هوا) د تبادلې له پاره هم په پام کې نیول شوې وي.

ځیني تاخچې زینتی یانې ګنګوره لرونکي او ځینې نور یې بیا ساده او کمان لرونکي دي.

د لمړي کتار تاخچې لوړوالی تر دوېیم کتاره لوړې او ژورې دي.

د تاخچو لمړي کتار د پاسه رېک لیدل کېږي کوم چې تاخچې یوه کتار د بل نه جلا کوي او هم دېوال ته ښکلا ور په برخه کوي.

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو(طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور، کومي چې کړکۍ لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلا لویه دروازه:

دا دروازه چې اوچت والی یې ۳,۲ متره (۳۲۰ سانتي متره) د چوکاټ سره او بر (سور یا سیور) یې ۳ (۳۰۰ سانتي متره) مترو ته رسیږی چې د دوو پلو یا ترازو څخه داسې جوړې شوي چې د هرې پلې (ترازې) سیور یا بر یې ۱,۵ متره (۱۵۰ سانتي متره) د چوکاټ سره دي چې یوه یې پوزه (بینیچه) او بله یې بې پوزې ده.

د دروازې یوه برخه یې کومه چې بې پوزې ده د ورځې له خوا خلاصه او دوېیمه پله یې کېدای شي د اړتیا په وخت کې خلاصه او ترې کار واخیستل شي.
دا دروازه د لرګیو غټ چوکاټ لري چې د پاس خوا نه په لرګیو سر تاق، اړخ خواوو نه په کندو کې کلکه شوې ده.

د کلا د ننوتو لویې دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننوتو لويې دروازې ته مخامخ برج انځور

دروازې پلې د لرګيو تختو څخه داسې جوړې شوي چې تختې خوا په خوا اېښودل شوي او د څټ (شا) خوا نه غټ لرګي او د مخې خواوو نه د اوسپنې پټې چې په منځ کې يې ګل مېخونه کارېدلي، کلکې شوې دي.

هر پله له څلورو (۴) ولاړو ډبلو تختو نه جوړه شوې او په لنډو کې يې د اوسپنې ۶ (شپږ) پټلۍ چې په هرې پټلي کې۵ (پنځه) ګل مېخونه چې د تختو په منځ کې شتون لري، کارېدي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې دروازې يوې برخې انځور

د دروازې هره پله په لاندنۍ برخې کې يوه ځنځير لري چې يوه سر يې د دروازې په پلې او بل سر يې د دروازې په چوکاټ کې کلک شوی دی.

دا ځنځير د دروازې پله نه پرېږدي چې د خلاصولو (خلاصېدو) په وخت کې پر دېوال ولږېږي، چې په اوسنی معمارۍ او انګرېزي ژبې کې ورته، ډور سټاپر(Door Stopper) وايي.

دا دروازه چپراسټ نه لري او د چپراسټ په عوض يې يوه باندنی او کښتني برخي يې لوله شوي لرګي لري کوم چې دروازې پلې سره د اوسپنيزو دوو پټليو سره کلکې شوې دي، دا د پورتني او ښکتني چوکاټ په سوريو کې حرکت کوي، د وضاحت له پاره لاندينی انځورونه، اړين بولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د دروازې پلې پورتنی لوله لرگی انځور

د دروازې کښتینی برخې، نیونکی زنځیر (ډور سټاپر) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دروازه دوې سرتاکه (سرتاق یا سرطاق) لری کوم چې پر دوو برخو وېشل شوي دي، لمړنۍ برخې کې يې دروازې چوکاټ کلک شوی او دوېيمه برخه سرتاک (سرتاق یا سرطاق) يې لړ اوچت او په دېوال کې يې پخسې کمانونه (ارچونه) کارېدلي او بیا اخېږ شوې دي چې اندازه يې تر یوه متره پورې رسېږي.
د دوو کمانونو تر منځ ولاړ، نري سوري ښکاري او کېدای شي د تیر کشونو په شان، د نظامي اهدافو په خاطر په پام کې نیول شوي وي.

دروازې د پاسه کمانونو او سوريو انځور

یاد کمانونه یا آرچونه د دروازې د سرتاک (سرتاق یا سرطاق) پر سر جوړ شوې دي، مګر دوېیم سرتاک (سرتاق یا سرطاق) د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمانونو مخ او د سرتاکونو په اوارۍ (لېول) او د باندې خوا، په پام کې نيول شوي دي.

کېدای شي دا پوښښ د مېلمنو او کلي اوسېدونوکو له پاره د لمر او ورښت ورېدو له پاره په پام کې نيول شوې وي، کوم چې د ودرېدو او د ننوتو په انتظار کې وي، تر څو دروازه خلاصه او يا د ليدو کس مخې ته راشي.

مګر د ښاغلی حاجي عبدالوهاب په وينا دا برخه د دې له پاره جوړه شوې وه چې د پاسه يې د اوبو ډکې کټوې ايښودل کېدې او د جګړو په وخت کې، که چېرې دښمنانو(غليمانو) د کلا دروازې ته اور اچاوه د هغو کټوو د اوبو په شيندلو سره به يې د دروازې اور، مړاوه.

سرتاکونو لرګيو د چاودو نو نه، داسې ښکاري چې دا او نور د پو ښښونو(چتونه، پوشش) لرګي ټول د چنارو ونو نه وي.

مګر د دروازو پلو(ترازو) لرګی نه داسې ښکاري چې ګواکی د ارچه يا توت لرګيو څخه جوړې شوې وي.

د دروازې د پاسه يوه ليکلې ډبره ښکاري چې لوستل يې د لاندې خوا نه، ستوزمنه ده او د زينو په ايښودو او د نږدې نه کېدای شي ولوستل شي چې د لرې خوا نه د شعر په توګه (شکل) ښکاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د دروازې د پاسه لیکل شوې ډبرې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دروازې د پاسه لیکل شوې ډبرې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د دروازې سرتاکونه (سرتاقونه) خورا پلن دي، يادې دروازې د ننه خوا ته خلاصيږي، کومې چې د خلاصېدو په وخت کې د وربښت وريدو نه، په امان کې دي.

د دروازې سرتاک (سرتاق) انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوی دروازې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې لارې انځور

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې لارې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوی دروازې لارې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمامونه:

حمامونه د لويې کلا په منځ او منځنۍ کلا اړخ کې شتون لري، دا ودانۍ يوه پوړې ده چې دېوالونه او چتونه يې د پخو خښتو څخه جوړ شوي دي.

د ودانۍ ننوتو ځايونه ټول د کمان (آرچ) په شان دي مګر چتونه يې ټول ګنبدي دي، چې وروسته له ګنبد جوړېدو څخه بيا د خاورو په ذريعه (واسطه) ډک، اوار شوي او بيا اخېړ شوي دي.

د حمام په دېوالوکې تاخچې (تاقچې) هم په سترګو کېږي چې کېداى شي د حمام د ځينو اسبابونو(وسايلو) کښېښودلو له پاره په پام کې نيول شوي وي.
دا حمام د سړو او تودو اوبو منونه (پاخه ختين دېګي) درلودل کوم چې د پخو ختو بلولونو(پايپونو) په ذريعه يې جريان درلود، د ياد وړ ده چې د تودو اوبو منې (ديګي) د باندې خوا نه د اور بلېدو (روښانه کېدو) ځاى درلود چې په کې خس او لرګي استعمال کېدل.

د نه (۹) برجه کلا د حمام ودانۍ انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام ودانۍ انځور

د دېوالونو بر(سيور يا سور) يې ځلوېښت سانتي، مګر په ځينو ځايونو کې تر ځلوېښتو هم ډېر دي.

د دېوالونو باندې خواوې اخېړ (کاه ګل) شوې ، مګر د ننه خوا وې وروسته تر اخېړه سينګل شوې او بيا په سپينې خاورې سپين شوي کوم چې د اوبو او د اوبو بخار (تفت) په مقابل کې کلک (سخت) مقاومت لري.

د وخت په تېرېدو او نه پاملرنې له کبله ۹۰ سلنه چتونه او دېوالونه يې نړېدلي، خښتې او خاورې يې د ننه او د باندې تر سترګو کېږي.

په اوس وخت کې تاخچې تورې شوي او کېداى شى د نه اوسېد له امله (عمله)، ځينو کسانو، تېرېدونکو، ليدونکو او يا مخدره تو کو استعمالونکو له خوا د اور په بلېدو سره تورې شوې وي او په لاندني انځور کې په ښې توګې، تر سره کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

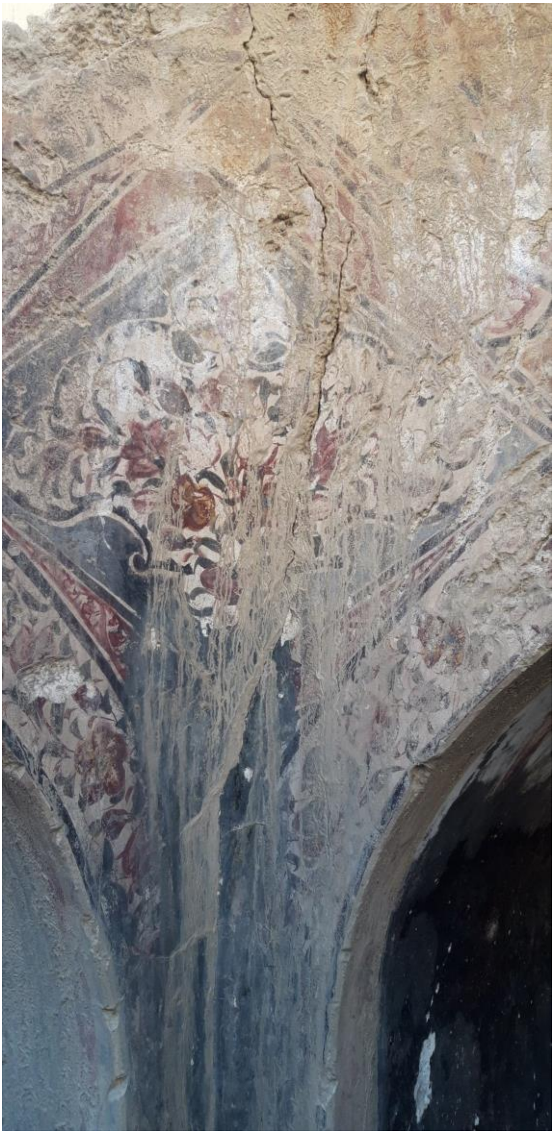

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

د حمام په یوې برخې (کنج) کې چې د دېوال پورتنۍ او چټ پورې اړه لري، نخشونه (نقشونه یا تزینات) تر سترګو کېږي کوم کې چې د شین (زرغون)، سور او سپین رنګونه، کارېدلي دي.

دا نخشونه منظم هندسی دي چې مربع، لوزي په شان کارېدلي او بیا په منځ کې بوټي او ګلان ښکاري.

که مونږ هنري کارونو ته وګورو داسې ویل شو چې اصلاً تور رنګ په بوټو کې نه دی کارول شوی، بلکې دا رنګ تیاره زرغون (شین)

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ دی، د وخت په تېرېدو او د خلکو د اور بلېدو او دود په ذریعه تور رنګ ته اوښتی یا هم دود پرې ناست وي.

څرنګه چې یاد (ذکر) شو، د بامونو او دېوالونو ډېری برخې یې نړېدلی دي د ننه انځورونو پر مخ د بام اوبه کومې چې د ختو سره یوځای، پر انځورونو بهېدلې او یا کښته شوي، د انځورونو پر مخ ناستی او د هغه ښکلا یې د منځه وړې ده.

د اوبو کلالي (ختو پخشوي) نلونه یا پایپونه یې ډېر لږ تر سترګو کېږی او ځینې نور یې د سیمو خلکو له خوا وړل شوي او د بامونو د ناوو په توګه کارېدلي (استعمال) شوي یا ترې کار اخلي.

همدا راز د دې حمام پر خښتو هم د سیمې شته خلکو یرغل کړی او څه اندازه (برخه) یې له ځانه سره وړې ده.
چې له خښتو نه یې د بام په خرندونو او پراپټونو کې ترې کار اخیستی دی.
په حمام کې دوې ډوله خښتې کارېدلي چې اندازې یې په لاندې ډول دي.

لمړی ډول خښته:

۱. اوږدوالی ۲۰ سانتي متره
۲. سیور یا بر یې ۲۰ سانتي متره
۳. اوچت والی (ضخامت) یې ۵ سانتي متره

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

دوېيمه ډول خښته:

۱. اوږدوالی ۲۰ سانتی متره
۲. سيور يا بر يې ۱۰ سانتی متره
۳. اوچت والی(ضخامت) يې ۵ سانتي متره

د دې خښتو اندازو نه داسې ښکاري چې معمار نه غوښتل يوه خښته پر دوو حصو و وېشي يا ماته کړي.

کلا دېوالونو لاندنۍ برخه:

کلا دېوالونو لاندنۍ برخه کومه چې د ډبرو کار (سنګ کارۍ) پر سره ده، د وخت په تېرېدو سره شړېدلې او بيا وروسته ځينې ځايونه يې د پخسې او ځينې نور ځايونه يې د اومه (خامو) خښتو څخه ډک شوې او په آسانۍ سره، تر سترګو کيږي.
د دې دېوالونو شړېدلو برخو لوړوالی يې تر يوه متر پورې رسيږي کوم چې کېدای شي د موږکانو (موږو) سوريو او د وربښت نيغ (مستقيم) تماس له کبله منځ ته راغلي وي.
د کلا اوبرجونو دېوالونو کې ولاړ يا عمودي درزونه هم په سترګو کيږي چې کېدای د زلزلو او يا هم د دېوالونو ناستې (نشست) په ذريعه (واسطه) منځ ته راغلی وي.
دا درزونه، تاداوو ته (تهدابو ته) نږدې غټ (لوي يا برداره) او څومره چې پاس ځي، کوشني کيږی چې د ځينيو تدابيرو په پام کې نيولو سره کولای شوو د پخوانيو درزونو تحکيمات وکړو او د نويو درزونو مخه په آسانۍ سره ونيسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د شړېدلو دېوالونو انځور

د کلا نه باندې ودانۍ:

د خلکو او خاصتآ د سپین ږیرو خلکو په وینا، پخوا پیر(وخت) کې نورې ودانۍ هم شتون درلود لکه:

۱. اوښانو غوجل

۲. د اسانو غوجل

۳. د غویانو غوجل

۴. د مالونو ساتونکو اوسېدو ځایونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

..

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا ګانو اوایی انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

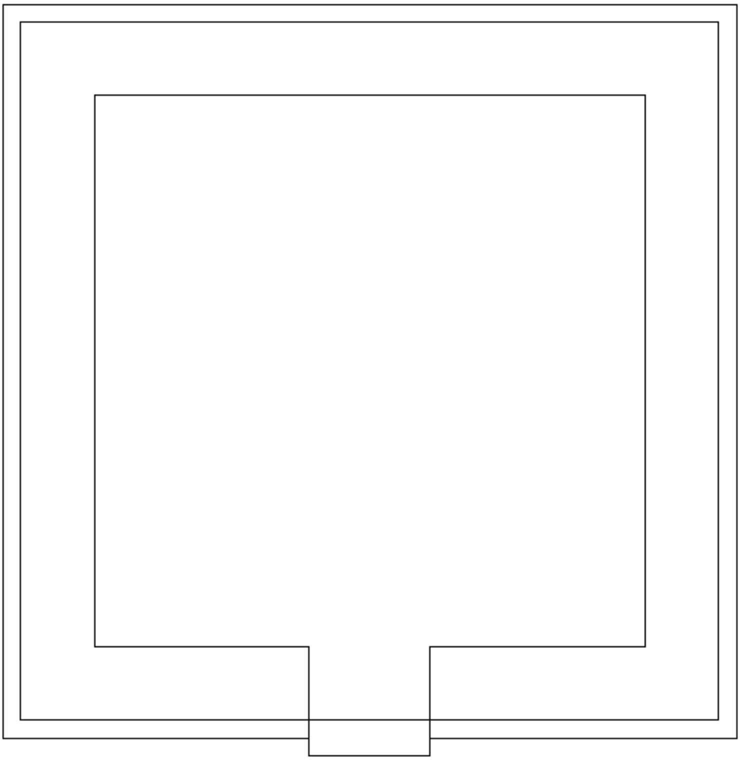

کلا نه بانديې کوشنيو ارتباطي کلا ګانو نخشه (نقشه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

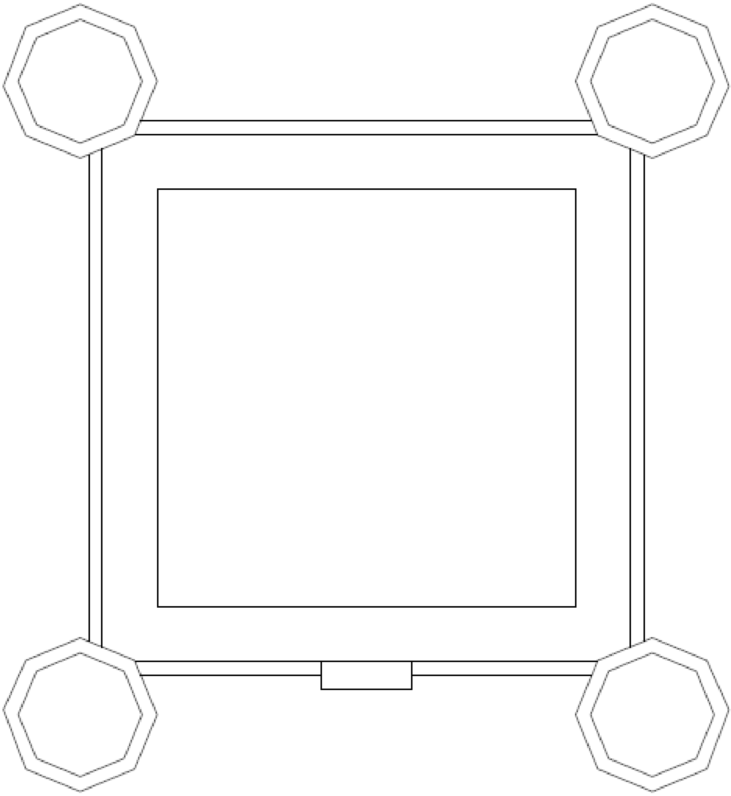

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا ګانو نخشه (نقشه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا نه د باندې د نه برجه کلا انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

سرچینه:

۱-

https://ps.wikipedia.org/wiki/%D۹%۸۸%D۸%B۱%D۸%AF%DA%AB_%D۹%۸۸%D۹%۸٤%D۸%A۸%D۹%۸A%D۸%AA

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چاپ شویو کتابونو لیست

۱. معماری افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
٤. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
٥. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
٦. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهرو)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱٤. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱٥. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱٦. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲٤. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چېر ته چې قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معمارۍ کې)
۲٦. مډرنه جوما تونه ,, پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه – مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکې - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
(تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک کابل)
۳٤. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او ګلچېن (پښتو ناول)
۳٦. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد اول)

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣٩. برف ها آب میشود
٤٠. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
٤١. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
٤٢. بوډا ښکاري (پښتو ناول)
٤٣. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
٤٤. د اسلامي معمارۍ پیل
٤٥. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
٤٦. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
٤٧. د شپیلۍ مینه (مه ینه) په کچه ګرۍ کې (پښتو ناول)
٤٨. حشمت خان د کلا معماري
٤٩. د افغان الک او آذري جلۍ مینه (پښتو ناول)
٥٠. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
٥١. د یوې ښونکې مینان په یوه تولګي کې (پښتو ناول)
٥٢. د ژرنده ګري ماما مینه (پښتو ناول)
٥٣. په اسلامي نظام کې ودانیز پرمختګ
٥٤. شپېنه ادي (پښتو ناول)
٥٥. بې زده کړې پوی (پښتو ناول)
٥٦. د مینې تاو (پښتو ناول)
٥٧. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوې او ګړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینیرانو(انجینرانو) له پاره
٥٨. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد سوم)
٥٩. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خواره ملګري (پښتو ناول)
٦٠. د یوې میاشتې ناوې (پښتو ناول)
٦١. دخاخکو هار (د یوه سړی لنډې کیسې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانی)
۶۳. کوشنی سوداګره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - بي بي مهرو
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶۶. ډارونکی سیلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو توپیر د نن سره
۶۹. د مور وژونکی (قاتل)، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد چهارم)
۷۲. لېونی ملا (پښتو ناول)
۷۳. ځوان شهید (پښتو ناول)
۷۴. توده برېستن (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. د ژوند خوږې او ترخې (پښتو ناول)
۷۸. الماء [دیارلس کلنه فلسطینی انجلی تر نړېدلې ودانی (پښتو ناول)]
۷۹. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد پنجم)
۸۰. ادبي لښتي / چوب ادبی
۸۱. د ښاروالی کاریګر (پښتو ناول)
۸۲. د خاورو لاندې ښار (د عینک مسو کان ته څېرمه)
۸۳. شهری زیر خاک (نزدیک معدن مس عینک)
۸۴. ساختمان های کانتینری
۸۵. کانتینري ودانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸٦. Architecture of Buddist temple in Kabul city
۸۷. ښکلې هوسۍ (پښتو کیسه)
۸۸. خړه بیزو(پښتو کیسه)
۸۹. سور تنور(پښتو ناول)
۹۰. سپین کارغه (پښتو داستان)
۹۱. لېونۍ لېوه (پښتو داستان)
۹۲. بندي مرغه (پښتو داستان)
۹۳. بې وخته سېلاب (پښتو ناول)
۹٤. ملا نصرالدين سره د دوکې پايله (پښتو ناول)
۹٥. د يوی بهلول غوره پرېکړه (پښتو داستان)
۹٦. د کابل ښار لمړي ګمرک اداري ودانۍ معماري
۹۷. ناکامه مینه (پښتو ناول)
۹۸. سنګلاخ دره او معماري
۹۹. عشق در کانتینر ها (ناول به زبان دری)
۱۰۰. مادل اندازه گیری اسلامی
۱۰۱. په ګاونډ هېواد کې زړه بایلل (پښتو ناول)
۱۰۲. بازی ها وسپورت های محلی مردم افغانستان - جلد اول
۱۰۳. منار های غزنی – گذشته و حال
۱۰٤. تورې چشمې (عينکې)پښتو ناول
۱۰٥. د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کار لاندې کتابونو لیست

۱. هنر خطاطی و میناتوری در مراد خانی
۲. هنر کلالی در مرادخانی
۳. بې وخته باران
۴. د ژوند پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت او امکان په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
٤. ارتباط گذ شته، حال و آینده در معماری
٥. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
٦. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

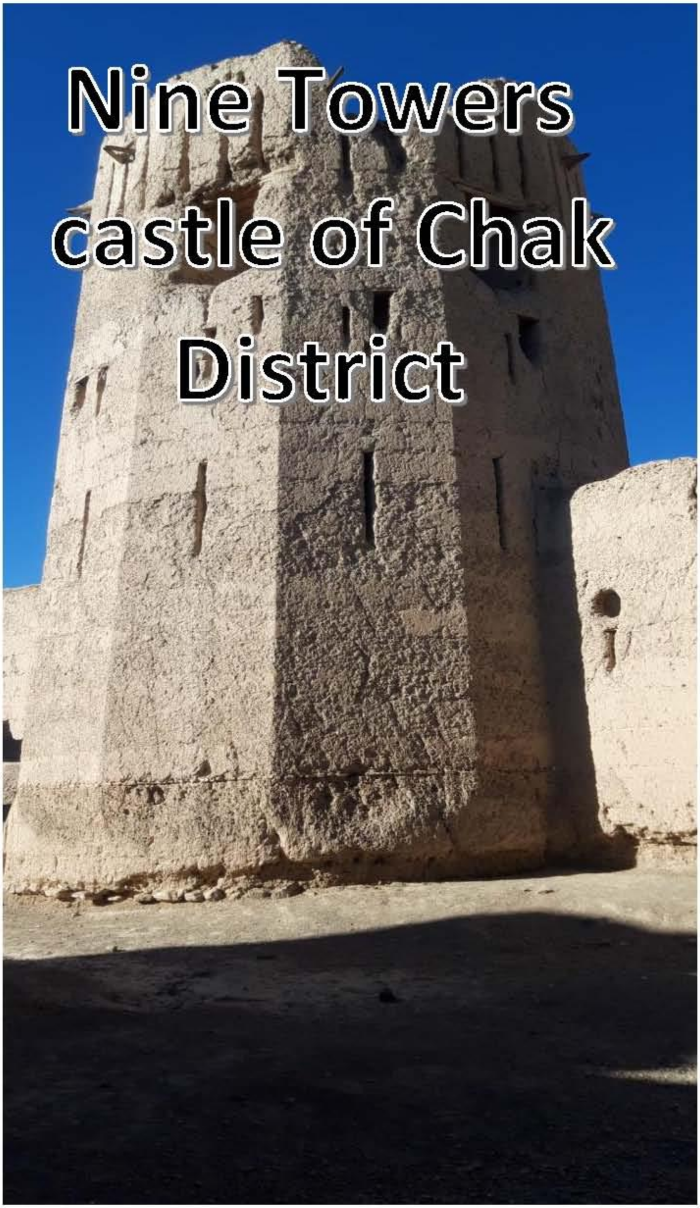

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: August – September / 2028

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library